

Krajský soud v Ostravě

prostr.

Okresní soud v Ostravě

K sp. zn. 71 T 121/2018

V Ostravě dne 8. 7. 2021

Obžalovaný:

Ing. Marek Gába, narozený 8. 7. 1977 v Ostravě, konzultant ICT, trvale bytem Za Školou
2840/10, 700 30 Ostrava – Zábřeh

O d v o l á n í

obžalovaného

V zákonné lhůtě podává obžalovaný odvolání do rozsudku označeného soudu, kterým dne 24.5.2021 rozhodl v trestní věci vedené pod sp. zn. 71 T 121/2018 tak, že uznal obžalovaného vinným, že

dne 25. 9. 2017 v době kolem 13.00 hod. v Bílovci, na ul. Ostravské č. 658/28, před vstupem do budovy Základní školy T. G. Masaryka, v úmyslu poškodit dobrou pověst své manželky - poškozené Mgr. Jarmily Gábové, narozené 16. 3. 1979, zaměstnané na uvedené škole jako učitelka, sdělil ředitelce školy Renátě Fialové, narozené 4. 10. 1969, a zástupkyni ředitele školy Ivě Vaňkové, nar. 24. 3. 1963, že je přišel varovat, že jde o zdraví žáků školy, protože jeho manželka chodí po testech HIV, ačkoliv se tato skutečnost nezakládala na pravdě, načez z místa odešel, čímž vystavil poškozenou nebezpečí narušení jejího profesního života a vážnosti, tedy o jiném sdělil nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání,

čímž

spáchal přečin pomluvy dle § 184 odstavec 1 trestního zákoníku,

a odsuzuje se

podle § 184 odstavec 1 trestního zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 5 (pěti) měsíců. 71 T 121/2018. Podle § 81 odstavec 1 a § 82 odstavec 1 trestního zákoníku se výkon trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 2 (dvou) roků.

Obžalovaný podává odvolání do shora označených výroků.

O d ů v o d n ě n í:

1. Předně obžalovaný namítá nesprávný procesní postup, který zvolil nalézací soud, když v obavě před uplynutím promlčecí lhůty předmětného skutku, zvolil postup podle § 20 odst. 1 až 23 odst. 1 tr. řádu a skutek pomluvy bez ohledu na další skutek odsoudil, respektive ukončil dokazování a vynesl ve věci pomluvy rozsudek. Obžaloba pro 2 skutky napadla na soud v roce 2018 a bylo věcí soudu, jaký zvolí postup dokazování. Stěžejním důkazem předloženým obžalovaným je ústavní znalecký posudek LF UP Olomouc, který obžalovaný označil k důkazu a navrhl jeho provedení před soudem. Do dnešního dne nalézací soud nevyslechnul zpracovatele ústavního znaleckého posudku a ani tento důkaz neodmítl. To, že znalecký ústav LF UP Olomouc ukončil k 31. 5. 2020 znaleckou činnost, není zákonnou překážkou k provedení tohoto důkazu soudem. Ostatně stejný závěr vyslovilo i Ministerstvo spravedlnosti ČR, který obžalovaný označil k důkazu. Aniž by se nalézací soud jakýmkoliv procesně přijatelným způsobem vypořádal s důkazem předloženým obžalovaným, oslovuje další a další znalce k vypracování znaleckého posudku ve věci ublížení na zdraví. Geneze přibírání znalců mluví sama za sebe. Nejprve měl být přibrán MUDr. František Vorel,

nakonec byla přibrána MUDr. Svatava Duchaňová. K ní pak nalézací soud přibíral postupně MUDr. Zdeňka Kroupu, MUDr. Jiřího Kruga, MUDr. Milana Machálku a posledním přibraným je MUDr. Roman Šmucler. Skutečnost, že znalci se vylučují ze zpracování znaleckého posudku nelze přičítat na vrub spravedlivého procesu a práv obžalovaného a v konečném důsledku v neprospěch obžalovaného. Soud de facto v odůvodnění napadeného rozsudku nikterak přezkoumatelně nevyargumentoval důvody svého procesního kroku. Jak je shora uvedeno, obava z promlčení skutku pomluvy nestačí jako procesní obrana pro soud, spíše zvolený procesní krok ukazuje na zcela jasnou svévoli soudu a nepřátelský postoj vůči obžalovanému, což akcentuje rok, kdy věc napadla soudu. Liknavost soudu či nechť provést důkaz navržený obžalovaným nelze napravovat postupem, který nalézací soud zvolil. Pokud soud na počátku zvolil společné řízení o podané obžalobě, zjevně nenalezl ničeho, co by z hlediska hospodárnosti a rychlosti řízení mělo být překážkou společného řízení o dvou skutcích. Nalézací soud rezignoval na zásady trestního řízení a své pochybení se snaží napravit tím, že skutek ublížení na zdraví vyloučil do samostatného řízení a ve věci pomluvy bez jakéhokoliv předchozího upozornění ukončil dokazování a vynesl rozsudek. Obžalovaný je právní laik a tím spíše měl soud předem na zvolený postup upozornit, a to v rámci předvídatelnosti soudního rozhodování. Zákonný požadavek na společné projednání všech souvisejících věcí vychází ze zásady rychlosti a hospodárnosti trestního řízení zakotvené v § 2 odst. 4 trestního řádu a jeho smysl spočívá v tom, že oproti vedení několika samostatných řízení lze při souvislosti subjektivní snadněji posoudit zejména osobu pachatele a jeho pohnutky a při souvislosti objektivní je možné lépe věc všestranně objasnit. Pokud mělo být pro soud důležitým důvodem, který brání společnému projednání všech trestních věcí, potřeba provedení časově náročného dokazování ohledně jednoho z trestných činů, zatímco o pomluvě soud naznal, že je možno rozhodnout, pak tato argumentace není soudem uvedena. Obžalovaný má oprávněnou pochybnost o tom, že soud v této souvislosti konal máje na mysli rychlost a hospodárnost řízení. Tuto pochybnost akcentuje žádost samosoudkyně o prodloužení lhůty k vyhotovení rozsudku. Rychlost řízení tedy nemůže být tím pravým a zákonným důvodem pro vyloučení skutku ublížení na zdraví do samostatného řízení. Pokud by se nalézací soud řádně vypořádal s důkazem navrženým obžalovaným k jeho provedení, nic nebránilo tomu, aby soud náležitě zjistil skutkový stav věci bez zbytečných průtahů. Nutno na tomto místě připomenout, že zásadě vedení společného řízení a uvedené výjimce z tohoto principu odpovídá znění § 23 odst. 1 trestního řádu, podle něhož k urychlení řízení nebo z jiných důležitých důvodů lze řízení o některém z trestných činů nebo proti některému z obviněných vyloučit ze společného řízení. Důvodem pro vyloučení věci může být například splnění zákonných podmínek pro přerušování trestního stíhání některého z obviněných z důvodu vážného zhoršení jeho zdravotního stavu, vyhýbání se účasti na hlavním líčení jedním obviněným a z toho vyplývající nutnost zajistit jeho přítomnost za pomoci vydání příkazu k zatčení, vedení řízení proti uprchlému ve vztahu k určitému obviněnému nebo vrácení věci státnímu zástupci k došetření, které se týká jen některého z více projednávaných skutků, zatímco u ostatních jsou splněny podmínky pro nařízení hlavního líčení. Zákonná úprava neuvádí ničeho k tomu, že

obava soudu z promlčení skutku při řízení vedeném u soudu několik let, umožňuje vyloučení jednoho skutku ze společného řízení a porušit tak obecné pravidlo v ustanovení § 20 odst. 1 a § 23 odst. 1 trestního řádu, podle něhož se má o všech trestních věcech, které spolu skutkově a důkazně souvisí, konat společné řízení. Z této zásady jsou pak připuštěny pouze některé výjimky odůvodňující vedení samostatného řízení o některé související věci nebo vyloučení věci jedné osoby či určitého trestného činu téže osoby, o nichž bylo doposud vedeno společné řízení. Tyto výjimky jsou však odůvodněny především požadavkem na zachování rychlosti řízení a neměly by být vykládány extenzivně, byť nejsou formulovány výčtem konkrétních skutečností s ohledem na obtížnost jejich zobecnění. Nálezací soud zcela svévolně a vrchnostensky přistoupil k extenzivnímu výkladu uvedených zákonných ustanovení, čímž nepřipustným způsobem zasáhl do práva na spravedlivý proces obžalovaného, a to při nerespektování podmínek vedení společného trestního řízení a výjimek z této zásady, jež jsou vymezeny trestním řádem, odbornou literaturou a ustálenou soudní praxí (srov. Jelínek, J. a kol.: Trestní právo procesní, 3. vydání, Leges, Praha 2013, str. 218 a násl., Šámal, P. a kol.: Trestní řád, Komentář, 7. vydání, C. H. Beck, Praha 2013, str. 311 a násl., str. 322 a násl., Draščík, A., Fenyk, J. a kol.: Trestní řád, Komentář, Wolters Kluwer, Praha 2017, výklad § 20 a § 23 zákona č. 141/1961 Sb. dostupný v ASPI KP635, a judikatura v těchto publikacích uvedená).

2. Dále obžalovaný namítá, že soud deformuje obsah důkazů, konkrétně obsah výpovědi Mgr. Renáty Fialové a Mgr. Ivy Vaňkové. Soud odůvodňuje odsuzující výrok „*To, že se obžalovaný dopustil vytykaného jednání tak, jak je toto popsáno ve skutkové větě výrokové části rozsudku, pak má soud bez jakýchkoli pochybností za prokázáno zejména z výpovědi svědkyně Mgr. Renáty Fialové, v rozhodné době ředitelky Základní školy v Bílovci, kde poškozená vyučovala, a Mgr. Ivy Vaňkové, zástupkyně ředitelky, jejichž výpověď byla v odůvodnění rozsudku výše, blíže rozvedena. Tyto svědkyně popsaly průběh setkání s obžalovaným a ve shodě s popisem ve skutkové větě, pak zejména svědkyně Mgr. Iva Vaňková, konstatovala obžalovaným před nimi vyslovené, že je přišel varovat, že jde o zdraví žáků školy, protože jeho manželka chodí po testech HIV. Svědkyně Mgr. Renáta Fialová si již přesné znění obžalovaným vyřčeného nepamatovala, což odůvodnila značným odstupem času, jenž uplynul od předmětného skutku, vyjádřila však obsah sdělení obžalovaného, jak si uvedené pamatovala a jak jeho obsah vnímala, a to že naznačoval, že poškozená je ohrožením pro děti v základní škole, protože je podezření, že snad má mít HIV. Z obsahu výpovědi svědkyně pak možno bez jakýchkoli pochybností dovést, že skutečnosti těmito uvedené, spolu vzájemně obsahově korespondují a doplňují se a možno uzavřít, že na základě těchto výpovědí bylo prokázáno, že obžalovaný vyslovil nepravdivé tvrzení k osobě poškozené, ve shodě s jeho popisem ve skutkové větě výrokové části rozsudku.*“ Jmenované svědkyně učinily výpověď před soudem s odstupem času, a právě proto je třeba velmi obezřetně přistupovat k hodnocení věrohodnosti výpovědí. Zejména výpovědi Mgr. Ivy Vaňkové. Na významu nabývá obezřetnost k hodnocení její výpovědi v kontextu s výpovědí Mgr. Renáty Fialové. Je obecně známo, že s postupujícím časem klesá schopnost objektivní reprodukce slyšeného slova, když

navíc je nutno zohlednit vzájemný kolegiální vztah poškozené a obou svědkyň. Je s podivem, že soud ani na okamžik nezapochyboval nad tím, že po dobu několika let si svědkyně Mgr. Iva Vaňková uchovala v paměti slova o varování obžalovaného. Obžalovaný neuvedl, že šel obě svědkyně varovat. Tento význam vyslovila svědkyně Mgr. Iva Vaňková, aniž by existoval další důkaz, který by její tvrzení objektivizoval. Nadto z důkazního řetězce nevyplývá žádná informace o tom, že by obžalovaný „že je přišel varovat, že jde o zdraví žáků školy, protože jeho manželka chodí po testech HIV.“ Obžalovaný neuvedl, že poškozená chodí po HIV testech. Takovou informaci ani obžalovaný neměl. Nadto je nutno uvést, že fakt, že kdokoliv by podstoupil test na HIV, neznamená vůbec nic. HIV pozitiva je známkou virového imunodeficitu. Přenos viru je možný třím způsobem. Tudiž samotná informace, že poškozená se zajímala o HIV testování nemá samo o sobě žádnou váhu. Jak svědkyně Mgr. Iva Vaňková, tak soud zaměnil informaci o HIV testech za HIV pozitivitu, což jsou rozdílné lékařské pojmy. Soud přikládá naprosto bezdůvodně váhu jedné výpovědi, a to na úkor obsahu této výpovědi. Nadto obžalovaný vyslovil toliko svůj úsudek. Stejně jako svůj úsudek o tom, co informací chtěl obžalovaný říct, uvedla svědkyně Mgr. Iva Vaňková. Navíc obžalovaný svůj úsudek o možném HIV testování objektivně podložil a sama poškozená jeho tvrzení svou výpovědí podpořila. To, že svědkyně uvedly, že vrácení průkazu zdravotní pojišťovny, měl být jakýsi „zastírací manévr“ je toliko nepodloženou spekulací, kterou soud ochotně převzal do skutkových zjištění. Nadto soud bez jakéhokoliv přezkoumatelného důkazu vykonstruoval motiv a učinil jej součástí skutkové věty a skutku, jak byl soudem nesprávně zjištěný.

3. Soud dále uvádí „obžalovaný v době, kdy nepravdivou informaci vyslovil, sám neměl dostatek informací, na jejichž základě by mohl dovodit, že poškozená skutečně HIV vyšetření absolvuje; vycházel toliko z obsahu prohlížeče internetové stránky navštívené poškozenou a mezi věcmi poškozené, které prohledal, nalezeného obalu od HIV testu, tedy z důkazů, které poskytují řadu různých závěrů.“ Obžalovaný nikdy nikomu neřekl, že poškozená absolvuje vyšetření HIV. Takový argument je nejen nepřezkoumatelný, ale hlavně není podporovaný na sebe navazujícími důkazy. Jak je obecně známo, HIV testování samo o sobě neznamená, že testovaný je HIV pozitivní a už vůbec ne, jak došlo k nakažení virem. Objektivní a objektivizované informaci obžalovaného soud přiznal nedůvodně váhu nepravdivé informace, byť pravdivá byla. Stejně tak zcela bezdůvodně nepravdivé informaci, která byla pravdivou, přiznal váhu zásahu do cti a profesního života poškozené. Nutno v této souvislosti zdůraznit, že trestný čin pomluvy má základ v civilním právu. Prostředky trestního práva mají v případě pomluvy tam kde nejsou meze civilního práva. Trestní právo musí působit pouze jako ten poslední prostředek ochrany pro nejzávažnější případy, jak uvedl Ústavní soud např. v II. ÚS 474/19, tedy jako ultima ratio.
4. Přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí ten, kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrožit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu.

Aby se jednalo o údaj nepravdivý, musí mít povahu informace, jejíž pravdivost či nepravdivost, tj. soulad či rozpor se skutečností, lze objektivně ověřit. Informace sdělené obžalovaným jsou objektivně ověřitelné a sama poškozená jejich pravdivost potvrdila. Tomuto hledisku neodpovídají pouhé subjektivní hodnotící soudy svědkyň Mgr. Ivy Vaňkové a Mgr. Renáty Fialové. Ostatně obžalovaný rovněž pronesl toliko subjektivní hodnotící úsudek. V daném případě nemají výroky obviněného podle skutkových zjištění majících oporu v obsahu spisu a ani přinejmenším zčásti povahu výroků nepravdivých, když soud zcela účelově zaměňuje úsudek hodnotící s nepravdivou informací.

Zásadní je, že ke spáchání přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku se vyžaduje nejen to, aby sdělený údaj byl nepravdivý, ale zároveň také to, aby byl způsobilý značnou měrou ohrozit vážnost pomlouvané osoby u spoluobčanů. Nepostačuje tedy ohrožení jakékoli, tj. i v nízké či obvyklé intenzitě, ale musí se jednat o ohrožení zásadnějšího charakteru (viz usnesení nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2003, sp. zn. 5 Tdo 83/2003). Citované ustanovení příkládáno uvádí dvě konkrétní formy ohrožení vážnosti, a to poškození v zaměstnání a narušení rodinných vztahů, a nad tento rámeček obecně odkazuje na hrozbu způsobení jiné vážné újmy. Nepravdivý údaj musí být způsobilý ohrozit vážnost pomlouvané osoby u spoluobčanů tak, aby z jeho sdělení hrozila pomlouvané osobě vážná újma. Ohrožení vážnosti u spoluobčanů znamená, že pokud by se nepravdivý údaj rozšířil a vešel ve známost v určitém okruhu jiných občanů, byla by tím pověst pomlouvané osoby dotčena v takové míře, že by to značně zhoršilo její postavení v zaměstnání či v rodině, anebo podle povahy věci i v jiných oblastech, např. v zájmové činnosti, ve vztazích s přáteli či známými, v přístupu do nějakých objektů či zařízení, v účasti na různých akcích atd.

Způsobilost nepravdivého údaje ohrozit značnou měrou vážnost pomlouvané osoby u spoluobčanů není dána jen samotnou nepravdivostí sděleného údaje, ale i tím, komu byl takový údaj sdělen, neboť i tato okolnost spoluurčuje míru pravděpodobnosti toho, že nepravdivý údaj se rozšíří, vejde ve známost v nějakém okruhu ostatních občanů a tím reálně ohrozí vážnost pomlouvané osoby u spoluobčanů. Nepravdivý údaj má potenciál ohrozit značnou měrou vážnost pomlouvané osoby u spoluobčanů za předpokladu, že je sdělen někomu, u koho je reálná možnost, že si tento údaj nenechá pro sebe a že ho poskytne dalším osobám. Jedině tak může nastat stav spočívající v ohrožení vážnosti pomlouvané osoby u spoluobčanů (viz také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 7. 2016, sp. zn. 7 Tdo 936/2016).

Soud blíže neodůvodnil, v čem spatřuje naplnění oné způsobilosti předmětných informací značnou měrou ohrozit vážnost poškozené u spoluobčanů či v zaměstnání. K této dosud nedokazované otázce navrhuje **k důkazu** obžalovaný listinu „Úřední záznam o podaném vysvětlení Mgr. Ivy Vaňkové, trvale bytem Na Záhumení č.p. 109,

747 69 Pustá Polom, učiněný na OOP ČR v Bílovci ze dne 25. 9. 2019 ve věci prověřování pomluvy“ a k objektivizaci obsahu listiny výslech svědkyně Mgr. Ivy Vaňkové. Soud prvního stupně zmínil, že informace obžalovaného sdělené svědkyním Mgr. Ivě Vaňkové a Mgr. Renátě Fialové mohly ovlivnit postavení poškozené jako učitelky, což ani samo o sobě však nemá spojitost se znaky trestného činu pomluvy. Nalézací soud se blíže ani nezabýval otázkou, komu byly uvedené informace sděleny a zda tyto informace mohly uniknout či snad dokonce unikly na veřejnost, mezi žáky a jejich rodiče, případně kdo jim je sdělil a co jim vlastně bylo sděleno. V dané věci je třeba vycházet z obsahu spisu, tedy z toho, že jen uvedeným dvěma svědkyním obžalovaný řekl informaci, kterou podložil o zájmu poškozené o HIV testování a vyslovil subjektivní úsudek pramenící z neznalosti lékařské problematiky o obavě o zdraví školáků. Z povahy těchto informací a z obsahu svědeckých výpovědí vyplývá, že tyto nemohly narušit rodinné vztahy poškozené a ani postavení v zaměstnání, přičemž soud ani nijak neargumentoval v opačném smyslu.

Otázku způsobilosti sdělovaných údajů značnou měrou ohrozit vážnost poškozené u spoluobčanů, tedy i u zaměstnavatele, ve smyslu § 184 odst. 1 tr. zákoníku je třeba posuzovat vždy individuálně se zřetelem ke specifickým posuzovanému případu. Vždy je třeba mít na paměti objekt trestného činu pomluvy, jímž je vážnost poškozeného u spoluobčanů, čest a dobrá pověst člověka a jeho ochrana před pomluvou, která může vážným způsobem narušit jeho rodinný a společenský život. Jak by zájem o testování HIV (koneckonců i samotné testování) mohlo ohrozit vážnost poškozené u spoluobčanů, a v příčinné souvislosti s tím i v zaměstnání soud neuvádí. V posuzovaném případě soud neuvedl skutková zjištění ani argumenty, které by vedly k závěru o naplnění uvedeného znaku trestného činu pomluvy a nelze tedy shledat v dosud zjištěném skutku znaky přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1 tr. zákoníku. Údaje sdělované obviněným o poškozené nebyly způsobilé značnou měrou ohrozit vážnost poškozené u spoluobčanů a v zaměstnání.

5. Obžalovaný namítá, že obsah spisu neustaluje, jak po stránce objektivní, tak po stránce znaky trestného činu pomluvy. Postačuje, že objektivní stránka není vůbec prokázána, pak už není zapotřebí se zabývat stránkou subjektivní. Proto je na místě zastavit trestní stíhání, neboť není ani na místě postoupení věci k projednání přestupku. Obžalovaného je možno uznat vinným pouze tehdy, jsou – li prokázány všechny znaky skutkové podstaty tr. činu pomluvy, jak jsou uvedené v trestním zákoníku. V dané věci tomu tak není.
6. A proto obžalovaný **navrhuje**, aby Krajský soud v Ostravě, jakožto soud odvolací z výše uvedených důvodů z podnětu jeho odvolání zrušil napadený rozsudek Okresního soudu v Ostravě jako součást řízení předcházející napadenému rozsudku, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila podklad, a přikázal Okresnímu soudu v Ostravě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal, doplnil dokazování a rozhodl *in eventum*, aby po doplnění dokazování ve veřejném zasedání nově rozhodl tak, že se obžalovaný zprošťuje obžaloby podle § 226 písm. a) tr. řádu *in*

eventum, aby podle § 314c odst. 1 písm a) tr. řádu, §188 odst. 1 písm c) tr. řádu , § 172 odst. 1 písm b) tr. řádu zastavil trestní stíhání obžalovaného.

Ing. Marek Gába

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'G' followed by a triangle-like shape.